

Belangrijke onderdelen voor een programmaboekje

Abstract

Al vele jaren maak ik programmaboekjes voor het Nieuwegeins Kamerkoor, en steeds met LaTeX, resp. LuaTeX. Dit artikel beschrijft enkele macro's die ik heb gebruikt voor het maken van het boekje. Het op de pagina – doorgaans A5 – uitlijnen van een liedtekst en de vertaling daarvan is meestal handwerk. Het package *verse* bleek niet geschikt, dit artikelje bevat ondermeer een alternatief.

Keywords

gedicht met vertaling, kolommen, bladvullende kop, programmaboekje

Het begin

Het maken van een programmaboekje voor een concert van ons kamerkoor is altijd veel werk:

- maken van een attractieve voorpagina (meestal op basis van het affiche dat al eerder voor het concert is gemaakt)
- verzamelen van teksten van het bestuur, over de dirigent en solisten, over de componist(en)
- de liedteksten met bijbehorende vertaling
- illustraties verzamelen
- advertenties aanvragen en/of aanpassen.

Een collegazanger zorgt meestal voor de vertalingen, die worden in MS-Word aangeleverd.

Ik concentreer me hier op de weergave van de liedteksten. In de boekjes is het gebruikelijk de originele tekst van een stuk – de *gezongen* teksten – links op de pagina te plaatsen en de corresponderende vertalingen aan de rechterzijde. A5 is daar een beetje krap voor en het *verse*-package doet veel indentering en biedt geen optie (voorzover ik weet) voor een vertalingskolom. Bovendien is het een gedoe om (bijna) iedere dichtregel te voorzien van \\. Hetzelfde geldt voor `\usepackage[lyric]{songs}`.

Siep Kroonenberg deed mij indertijd een aantal suggesties m.b.t. de opzet van een class-bestand, en ik voegde de tweekolomsweergave van de liedteksten toe: `\beginvers`, `\vertaaldvers` en `\eindevers`.

Waarom is dit bruikbaar: je kunt zelf de indeling bepalen van de teksten, je hoeft geen `\` om een regel af te breken, een lege regel hoeft je niet te forceren met `\lr` of `\[\baselineskip]`, gewoon een of meer regels leeg laten.

Te lange liedregels zijn natuurlijk vaak een probleem, zoek een goed punt om zo'n lange regel af te breken, en het tweede deel van die regel kun je zo nodig met spaties laten inspringen. Te lange regels worden overigens automatisch afgebroken, maar dat wordt niet mooi. Het blijft handwerk.

Er zijn natuurlijk liedteksten die niet vertaald hoeven, daarvoor is het paar `\beginversgeenvertaling` en `\eindevers` beschikbaar, voor lange regels is dan natuurlijk de hele `\textwidth` beschikbaar.

Voorbeelden van de toepassing (zie eerste afbeelding):

```
\beginvers
So at last, our fable
      has reached its final page.
Or, is it the beginning
      of another timeless age?

We roam, we stay, we cry,
and laugh with pain.
Searching for the answers, but all in vain.
...
\vertaaldvers
Zo zijn we aan het slot
      van ons verhaal gekomen.
Of is dit het begin van nieuwe tijden?

We zwerven, we blijven, we huilen,
en lachen ondanks ons verdriet.
We zijn op zoek naar antwoorden,
      maar vinden er geen.
...
\eindevers
```

Droom van de rode kamer

Epilogue

Het verhaal op de steen

Een rondlopende monnik stuit op de magische steen en schrijft er het verhaal van de Jia-clan op. Is het wellicht de Baoyu zelf die de karakters geduldig in de steen grift? Fictie en werkelijkheid lopen hier in elkaar over.

So at last, our fable
has reached its final page.
Or, is it the beginning
of another timeless age?

Zo zijn we aan het slot
van ons verhaal gekomen.
Of is dit het begin van nieuwe tijden?

We roam, we stay, we cry,
and laugh with pain.
Searching for the answers, but all in vain.

We zwerven, we blijven, we huilen,
en lachen ondanks ons verdriet.
We zijn op zoek naar antwoorden,
maar vinden er geen.

For this is merely a story
told by a nameless stone,
penned with joyful cheers,
carved by hot and bitter tears.

Want dit is slechts een verhaal
verteld door een naamloze steen,
blijmoedig opgeschreven,
gekerfd met hete en bittere tranen.

Everyone call the author fool;
none his honest message hears.

Iedereen noemt de schrijver een dwaas;
niemand die
zijn oprechte boodschap hoort.

The wind,
the blossoms,
the moonlight,
the snow...
and this Dream of Red chamber,
that my grief for the lost golden days
may disclose.

De wind,
de bloesem,
het maanlicht,
de sneeuw...
en deze Droom van Rode Kamer,
onthullen mijn verdriet
om de verloren bloeitijd.

Ah...

Ah...

test van het gebruik van twee kolommen:

Nulla malesuada porttitor diam. Donec felis erat, congue non, volutpat at, tincidunt tristique, libero. Vivamus viverra fermentum felis. Donec nonummy pellentesque ante. Phasellus adipiscing semper elit. Proin fermentum massa ac

quam. Sed diam turpis, molestie vitae, placerat a, molestie nec, leo. Maecenas lacinia. Nam ipsum ligula, eleifend at, accumsan nec, suscipit a, ipsum. Morbi blandit ligula feugiat magna. Nunc eleifend consequat lorem. Sed lacinia nulla

1

vitae enim. Pellentesque tincidunt purus vel magna. Integer non enim. Praesent euismod nunc eu purus. Donec bibendum quam in tellus. Nullam cursus pulvinar lectus. Donec et mi. Nam vulputate metus eu enim. Vestibulum pellentesque felis eu massa. Quisque ullamcorper placerat ipsum. Cras nibh. Morbi vel justo vitae lacus tincidunt ultrices. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. In hac

habitasse platea dictumst. Integer tempus convallis augue. Etiam facilisis. Nunc elementum fermentum wisi. Aenean placerat. Ut imperdiet, enim sed gravida sollicitudin, felis odio placerat quam, ac pulvinar elit purus eget enim. Nunc vitae tortor. Proin tempus nibh sit amet nisl. Vivamus quis tortor vitae risus porta vehicula.

Nieuwegeins Kamerkoor
Ernst van der Storm

Als morgen het volgende leven aanbreekt Rúguò míngtiān jīshì xià yìshéng

Met iedere ademhaling gaat de tijd aan ons voorbij. Stoppen onze dromen ook wanneer we het einde bereiken? Iedere ochtend en avond wordt ons lichaam zwakker. Op de dag des oordeels, heeft je hart dan vrede gevonden?

Onze omgeving is het toneel voor vreemde dingen, al zoekend en tastend willen we weten hoe we een gebroken parelketting weer heel moeten maken en hoe we weggevallen noten moeten zingen.

Als morgen het einde van je leven is,
wat zou je vandaag dan doen?
Als morgen het einde van je leven is,
wat zou je vandaag dan doen?

Ik bewaak mijn leven met warmte,
en laat een spoor in de levensrivier achter.
Ik koester bewust mijn gezondheid,
en ontsteek het licht van mijn leven.

% let op: commentaar in het vers komt wél op de pagina!

vertaaldgedicht.tex gegenereerd op 15 juni 2018 om 20:50 u

2

De macro's uit de classfile:

```
% commentaar in de vers-omgeving geeft verrassingen,  
% vermijd in de verzen de "%" en macroaanroepen  
\newcommand{\beginvers}{\begin{minipage}}
```

```
[t]{.48\textwidth}%  
\begin{alltt}\sloppy\normalfont}  
% onvertaalde tekst links
```

```
\newcommand{\vertaaldvers}{\end{alltt}}  
\end{minipage}\hfill\beginvers}  
% vertaling rechts
```

```
\newcommand{\einvers}{\end{alltt}}  
\end{minipage}} % afsluiting
```

```
\newcommand{\beginversgeenvertaling}%  
{\begin{minipage}[t]{1\textwidth}}  
\begin{alltt}\normalfont}
```

Paginabrede kop

De kop boven het weergegeven artikel heb ik gemaakt met

```
\newcommand\gezelschap[1]%
```

```
{\resizebox  
{\linewidth}{!}  
{\bfseries \#1\par}} % sk autosize
```

(suggestie Siep) de in #1 aangeleverde string wordt aan de tekstbreedte aangepast door automatisch de omhullende box en daarmee de fontgrootte te bepalen.

De kolommen-omgeving

Siep maakte op basis van multicols een eenvoudige afgeleide daarvan. De tekst loopt mooi door over een paginagrens naar de volgende pagina twee kolommen.

Tot slot

Als afgeleide van het voorstel-class-bestand van Siep Kroonenberg heb ik een miniversie *boekje9A5min.cls* gemaakt waar allerlei kleine macro's *niet* in zitten, onder andere die voor de figuren/advertenties, en die voor de programmagina, omdat die iedere keer verandert.

Bovendien moet het klein blijven.

Ernst van der Storm
Nieuwegein